

ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПРИ ПОВОДЖЕННІ З НЕБЕЗПЕЧНИМИ ХІМІЧНИМИ РЕЧОВИНАМИ

Некlesa Т.К. курсант,
Логінова М.В. викладач кафедри цивільного-правових дисциплін
Дніпровського державного університету
внутрішніх справ
м.Дніпро, Україна
neklesatana@gmail.com

Хімічні речовини становлять одну з найбільших груп субстанцій, що чинять вплив на навколишнє середовище. Вони можуть бути як органічними, так і неорганічними, охоплюючи сполуки та продукти, що містять ці речовини. Внесення хімічних речовин у навколишнє середовище або їх контакт з живими організмами може призвести до негативних наслідків для здоров'я людей та екосистем. Це відбувається через різноманітні хімічні та фізико-хімічні процеси, що викликають шкоду як для біологічних форм життя, так і для природних ресурсів.

За ступенем небезпеки хімічні речовини поділяються на чотири класи:

- Надзвичайно небезпечні речовини — викликають тяжкі наслідки для здоров'я людей і навколишнього середовища навіть у малих кількостях.
- Високо небезпечні речовини — можуть викликати серйозні ушкодження при тривалому або частому контакті.
- Помірно небезпечні речовини — можуть мати негативний вплив, але потребують значних кількостей для викликання шкоди.
- Мало небезпечні речовини — завдають невелику шкоду за умови дотримання норм безпеки [1, с. 8].

Особливе місце серед хімічних речовин займають пестициди та агрохімікати. Згідно зі статтею 1 Закону України від 2 березня 1995 року «Про пестициди і агрохімікати», ці терміни мають такі значення:

- Пестициди — токсичні речовини, їх сполуки або суміші речовин хімічного чи біологічного походження, що призначені для знищення, регуляції та припинення розвитку шкідливих організмів, які можуть завдати шкоди рослинам, тваринам, людям, а також матеріальним цінностям. Пестициди охоплюють препарати для боротьби з гризунами, бур'янами, деревною та чагарниковою рослинністю.
- Агрохімікати — органічні, мінеральні і бактеріальні добрива, хімічні меліоранти, регулятори росту рослин та інші речовини, що використовуються для підвищення родючості ґрунтів, урожайності

сільськогосподарських культур і поліпшення якості рослинницької продукції [4].

Закон України регулює правові відносини, пов'язані з державною реєстрацією, виробництвом, закупівлею, транспортуванням, зберіганням, торгівлею та безпечним для здоров'я людини і навколишнього середовища застосуванням пестицидів і агрохімікатів. Він визначає права і обов'язки підприємств, установ, організацій та громадян, а також повноваження органів державної виконавчої влади [5, с. 16]. Державна політика у сфері діяльності, пов'язаній з пестицидами і агрохімікатами, реалізується Кабінетом Міністрів України та спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади з питань охорони навколишнього природного середовища [2, с. 35].

Правове забезпечення екологічної безпеки в Україні регулюється рядом законодавчих актів, серед яких. Закон України "Про охорону навколишнього природного середовища" — встановлює основні принципи екологічної безпеки та визначає права і обов'язки суб'єктів, які працюють з небезпечними речовинами. Закон України "Про хімічні речовини і суміші" — регулює порядок обігу небезпечних хімічних речовин, включаючи їх виробництво, транспортування, зберігання та утилізацію. Закон України "Про екологічну експертизу" — передбачає обов'язкову екологічну експертизу проектів, які можуть вплинути на екологічну безпеку [3, с. 58].

Кодекс України про адміністративні правопорушення — містить норми, що передбачають адміністративну відповідальність за порушення екологічного законодавства.

Отже, правове забезпечення екологічної безпеки при поводженні з небезпечними хімічними речовинами є комплексним завданням, яке потребує не лише існування чіткої нормативно-правової бази, але й ефективного контролю за її виконанням. Важливою умовою забезпечення екологічної безпеки є також активна участь громадськості у процесах екологічного моніторингу та підвищення обізнаності населення щодо небезпек, пов'язаних із хімічними речовинами. Таким чином, інтеграція правових, економічних і соціальних аспектів є необхідною для створення безпечного середовища для життя і здоров'я людей.

Список джерел:

1. Інформація про наслідки для довкілля від російської агресії в Україні 24 лютого - 9 березня 2022 року. Офіційний портал Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України : веб-сайт. URL : веб-сайт. URL : <https://mepr.gov.ua/news/39028.html>
2. Коваленко, І., Н. Райниш. Правове забезпечення екологічної безпеки: національний та міжнародний аспект. Історико-правовий часопис. 2018. С. 71-76.

3. Краснова, Ю. А. Правове забезпечення екологічної безпеки в Європейському Союзі. Південноукраїнський правничий часопис. 2020. С. 71-77.
4. Офіційний веб-портал Державної екологічної інспекції України : веб-сайт. URL : <https://www.dei.gov.ua/>
5. Логінова М.В. Особисті немайнові права, що забезпечують природне існування фізичної особи. Упорядник 2011. С. 30.

РОЗРОБКА ЕКОЛОГІЧНО БЕЗПЕЧНИХ ПРОЦЕСІВ В РАМКАХ ДИСЦИПЛІНИ «ПРОЦЕСИ ТА АПАРАТИ ХІМІЧНИХ ВИРОБНИЦТВ»

*Ненастіна Т.О., д.т.н., проф., Романюк А.Д., студент
Харківський національний автомобільно-дорожній університет
м. Харків, Україна
nenastina@ukr.net*

Професійна діяльність випускників за спеціальністю 161 «Хімічні технології та інженерія» безпосередньо пов'язана з роботою на промислових установках, на яких встановлено високоефективне технологічне обладнання із сучасними системами автоматизованого управління, а також проектуванням та впровадженням у експлуатацію екологічно безпечних виробництв.

Для єдиного розуміння умов протікання процесів теплопередачі в хімічній технології необхідно розуміти основні поняття, гіпотези, аксіоми та фундаментальні закони, а також деякі аспекти історичного розвитку цих процесів. «Процеси та апарати хімічних технологій» є дисципліною професійної підготовки, особливо для студентів, які навчаються за 161 спеціальністю «Хімічні технології та інженерія» освітньо-професійною програмою «Хімічні технології в будівництві». Вивчаючи цю дисципліну, студенти знайомляться з фундаментальними законами процесів теплообміну, які використовуються в різних галузях хімічної інженерії і охоплює такі напрями промисловості, як нафтопереробка, мембранні технології, переробка полімерів, фармацевтичне виробництво, холодильна техніка, водо- та повітроподавання, тощо.

Шлях до впровадження у виробництво наукових розробок лежить через створення конструкторської документації. Розробка такої документації це